

ed è confortata per altro dalla *Politeia* di Platone, a cui Cicerone certo attinse.

Corregga dunque il V. il testo del libro a questo punto.

Ancora: Scipione Africano non era impubere allorché salvò il padre, bensì diciottenne, come Plinio attesta e Livio conferma.

Gli muove inoltre qualche appunto sull'ortografia del libro,

e particolarmente sull'uso dell'y.

« senectus potest, nec sapienti quidem; nec insipienti etiam in
« summa copia non gravis ». vides similitudinis collationem,
quam inspiciens, postquam in verum incidi textum, damnavi^(a) mul-
torum annorum errorem. nec tu nec aliquis de hoc dubitet. vide
Platonis Politiam, et non multum percurrando reperies^(b) hanc 5
historiam⁽¹⁾; unde michi certum est Arpinatem nostrum quicquid
ex eo premisimus, inde^(c) transtulisse. corrige locum illum, si
placet, admoneo. melius est enim totum abicere quam posteris
aut presentibus legendo quod reprehendi valeat exhibere. et ubi
refers: « Africanus, nondum pubes, patrem suum, gravi confectum 10
« vulnere, protegens hostibus eripuit »^(d), cave, quoniam « iam
« decem et octo annos natus », ut vult Plinius^(e) (2), licet « adhuc
« pretextatus », ut Florus tradit⁽³⁾, pulcherrimum illud facinus
adortus est; et ipsum Livius « tum primum puberem^(f) » plane
dicit: (4) quod etiam pro historie fide corrigendum censeo. tuum 15
autem sit operi tuo consulere, ut bonum fuerit in oculis tuis⁽⁵⁾.
vellem^(g) etiam quod exemplum; de exemplari quidem non dubito;
de orthographia diligenter revideas atque corrigas. et inter alia
nimius fuit ille scriptor in littera pythagorea, qua male quidem
in grecis dictionibus et in latinis nimis utitur vitiose. quis enim 20
per illam litteram, qua vite nostre designatur ratio⁽⁶⁾, scribit ydo-
neus aut ymo? videbis et^(h) phylosophiam et phyloso-

(a) Dopo damnavi s'arresta l'epistola in M.

(b) Pⁱ multum a principio reperies

(c) Mur. quicquid de eo habet inde C T om. inde (d) Pⁱ eripuerit (e) Mur. ann. nat. ut v. Pl. libro primo, adhuc (f) C Mur. cum pub. (g) Pⁱ vellem (h) Pⁱ T om. et

(1) Cf. PLAT. ΠΟΛΙΤΕΙΑ, I, 330 A: ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὖ ἔχει, ὅς τῳ Σεριφίῳ λουδοροῦμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκίμοι, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐτ' ἂν αὐτὸς Σεριφίος ὢν ὀνομαστὸς ἐγένετο οὐτ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος.

(2) Secondo il PSEUDO-PLINIO, *De Viris illustribus urbis Romae*, XLIX, Scipione nel 218 a. C. era diciottenne; ma in realtà era diciassettenne (cf. POLYB. *Hist.* X, III, 34). Il V. però scrisse: « vixdum pubes ». Cf. l'edizione del GNESOTTO, p. 41, e ved. l'epistola seguente.

(3) L. ANNAEI FLORI *Epit. rerum Rom.* II, VI, 10.

(4) T. LIV. *Hist.* XXI, XLVI, 7: « tum primum pubescentis ».

(5) Altra reminiscenza biblica: cf. ISAI. XXXVIII, 3; HIEREM. XXVI, 14.

(6) Cf., fra altri, LACTANT. *FIRM. Instit. divin.* VI, 3: « dicunt enim hu-
« manae vitae cursum Y litterae esse si-
« milem, quod unus quisque hominum,
« cum primae adulescentiae limen atti-
« gerit et in eum locum venerit, partes
« ubi se via findit in ambas, haereat
« meditabundus ac nesciat in quam se
« partem potius inclinet ».